

Salonky

**Odpovědnost
před Bohem**

Biskup Jan Vokál

PAN LÍZÁTKO

VÁS ZVE NA NÁSLEDUJÍCÍ 2 ÚTKÁNÍ

fchh.cz

Editorial

Jen klidně a radostně Vánoce

HYNEK ŠNAJDAR / redaktor

Vánoce klepou na dveře. I když se často mluví o tom, že tyto svátky jsou dobou radosti, klidu a rozjímání, jak víme, je tomu tak jen částečně. Většinou je předvánoční čas poněkud stresující, obchodní domy praskají ve švech a zklidnění, pokud k němu dojde, nastane skutečně až o Štědrém dni. Hlavní rozhovor pro prosincový magazín Salonky jsme v souladu s právě se blížícími svátky vedli s osobností více než povolanou. Je jí biskup Královéhradecké diecéze Jan Vokál, jenž ozdobil i titulní stranu. A co lidem doporučil? „Aby například navštívili někoho, na koho všichni zapomínají, něčím malým mu udělali radost. Tato radost se člověku ihned vrací. Když ji dává, sám dostává. Vánoční týden je i dobrá příležitost nerušeně se soustředit na vztahy v rodině. Všechny bych chtěl také pozvat do našich kostelů, které jsou a zůstávají otevřené každému bez výjimky.“ K jeho slovům není co dodat. Milí čtenáři, prožijte co nejklidnější Vánoce. ■

JAN VOKÁL / str. 4 ▶ 9

VÁNOČNÍ TRHY

str. 10 ▶ 12

JAKUB RADA

str. 16 ▶ 17

JIŘÍ KNIHA

str. 20 ▶ 22

VĚRA DVOŘÁČKOVÁ

str. 24 ▶ 26

Vydavatel: TN Média s. r. o., Branická 213/53, 147 00 Praha 4, IČO: 28847229, MK ČR E 23744, Sídlo redakce: Malšovická 821/1 Hradec Králové 9, 500 09, www.salonkyhk.cz, Redakce: Tomáš Kulhánek, tel.: 739 513 184, e-mail: tomas.kulhanek@salonkyhk.cz, Michal Bogán, tel.: 734 545 423, e-mail: michal@salonkyhk.cz, Hynek Šnajdar, tel.: 734 457 697, e-mail: hynek@salonkyhk.cz, Obchod, inzerce: Monika Klikarová, e-mail: monika@tn-media.cz, tel.: 733 353 695, Grafika: Michal Kriegler, Jazyková korektura: Hedvika Landová, Distribuce: vybraná distribuční místa, Tisk: Tiskárna PRATR a. s., Náchodská 524, Trutnov, Sazba: TN Média s. r. o., Číslo ISSN: ISSN 2694-7757, Četnost: měsíčník, Počet výtisků: 8 000, Regionální mutace: Královéhradecko, Titulní strana: archiv Královéhradecké diecéze.

INZERCE

Salonky

MAGAZÍN,
VE KTERÉM MŮŽETE INZEROVAT
PR ČLÁNKY | INZERCE

Monika Klikarová | e-mail: monika@tn-media.cz
tel.: 733 353 695

Facebook icon

Povolání, které přede mě staví více otázek než odpovědí

Vyrůstal v křesťanské rodině. Jeho životní i duchovní dráha byla velmi pestrá. Původně vystudoval Střední průmyslovou školu elektrotechnickou v Pardubicích a absolvoval Fakultu elektrotechnickou ČVUT v Praze. „Když jsem přemýšlel, že se ožením a založím rodinu, dospěl jsem k závěru, že bych v jiném než duchovním povolání nenašel v srdci pokoj,“ řekl v rozhovoru pro Salonky biskup Královéhradecké diecéze Jan Vokál (65), který v září roku 1983 odešel do Říma. V roce 2011 byl papežem Benediktem XVI. jmenován biskupem a poslán do své rodné diecéze v Hradci Králové, kde v tomto duchovním poslání působí dodnes.

☛ HYNEK ŠNAJDAR,
FOTO: ARCHIV KRÁLOVÉHRADECKÉ DIECÉZE

Když jsem četl váš pestrý životopis, říkal jsem si, že duchovní putování je pro vás alfou a omegou vašeho života. Je to tak?

Z životopisu se dá vyčíst hlavně putování geografické či pracovní, ale máte pravdu, že u kněze se s tím duchovním z principu prolíná. Každý kněz musí počítat s tím, že půjde tam, kam bude poslán. Zpravidla si nevybírá své působíště. V porovnání s jinými kněžími jsem se proto nestěhoval až tak často. Poprvé to bylo při emigraci v roce 1983, abych mohl v Římě studovat teologii a přijmout kněžské svěcení. Roční jáhenskou službu i dva první kněžské roky jsem vykonával v USA, ale jinak jsem působil až do roku 2011 v Římě, odkud mě papež Benedikt XVI. poslal zpátky do rodné diecéze jako biskupa. Dvě velká stěhování – do Říma v roce 1983 a z Říma do Hradce Králové v roce 2011 – tedy byla odrazem mého duchovního putování.

Vzpomínáte si na ten okamžik, když vás 3. března roku 2011 papež Benedikt XVI. jmenoval biskupem a poté jste byl 7. května téhož roku vysvěcen? Co jste v těch pro vás zcela jistě zásadních chvílích cítil?

Ano, vzpomínám si na to velmi přesně, takové okamžiky vždycky v paměti zůstanou. Pracoval jsem tehdy ve vatikánském Státním sekretariátu a do své kanceláře si mě tehdy pozval nový prefekt Kongregace pro biskupy, kanadský kardinál Marc Oulett. Protože to byla vlastně schůzka v rámci mého pracoviště, nečekal jsem, že bude mít tento obsah. Předpokládal jsem, že mě pan kardinál požádá o nějaký jazykový překlad nebo o doprovod na cestě do střední Evropy. Dlouho si se mnou skutečně povídal o situaci církve v České repub-

lice. Až v závěru jednání se ukázalo, že mě Svatý otec Benedikt XVI. zamýšlí poslat jako biskupa do Hradce Králové, do mé rodné diecéze, kde byl tou dobou biskupský stolec uvolněn už přes rok. Nejprve jsem si myslel, že pan kardinál žertuje, že jistě mají vhodnější kandidáty, ale ukázalo se, že si mě pozval právě kvůli tomu. Svěcení pro mě byl velmi zásadní okamžik. Protože jsem byl ve svatopetrské bazilice vysvěcen na kněze a téměř dvacet let jsem ve Vatikánu pracoval, vybral jsem si i k biskupskému svěcení právě toto místo. Z diecéze přijelo do Říma mnoho poutníků a o týden později mě doprovázeli i do královéhradecké katedrály, kde jsem převzal biskupský úřad. Byl jsem rád, že jsem obě místa svého působení mohl takto symbolicky propojit, názorně ukázat, že mě do Hradce Králové posílá Svatý otec.

S čím jste do této pozice nastupoval?

Ačkoliv jsem se ve Vatikánu celá léta pohyboval mezi biskupy, kardinály a vysoce postavenými preláty, neměl jsem zpočátku přehled o tom, co všechno obnáší správa diecéze, nadto takto veliké. Musel jsem se navíc teprve osobně seznamovat s velkou částí diecézních kněží, s nimiž jsem předtím nebyl v kontaktu. Ze své práce jsem znal všechny české a moravské biskupy, ale během mé nepřítomnosti se v naší diecézi vystřídalá celá generace kněží. Ještě před svěcením jsem si však vyhradil čas na to, abych se na tuto službu v rámci možností co nejvíce připravil. Můj přístup byl soustředit se zejména na poslání biskupa uvnitř církevního společenství. Tedy nestrhávat na sebe mnoho vnější pozornosti, nestavět se do středu veřejného dění, ale sloužit církevnímu společenství zejména zevnitř tak, aby bylo připravené pro všechny a otevřené všem jako celek. Ani po dvanácti letech však nemožu být tak pyšný, abych tvrdil, že jsem se všechno dostatečně naučil. Stále je to povolání, které přede mě staví více otázek než odpovědí, což ke kněžskému životu pojmově patří i v té nejmenší farnosti.

Je to už více než dvanáct let. Můžete své konání vyhodnotit? Jak se v průběhu let proměňovalo?

Mé konání by asi výstižněji zhodnotili druzí. Pokud bych měl porovnat jednotlivé etapy, k začátku patřilo postupné mapování terénu. Při něm jsem musel své výchozí představy uvádět do souladu s realitou, která je vždycky mnohem pestřejší a barvitější. Jestliže duchovní je ve farnosti v první řadě pro společenství věřících, biskup je povolán být zejména představeným těchto kněží a jáhnů.

V naší diecézi jich je více než dvě stě, každý má jiné schopnosti, talenty, důrazy. Požadavky na kněze jsou vysoké a duchovních ubývá, mnozí mají na starosti více farností, které se navíc ještě skládají z více obcí. Rok po počátku mé služby také začal proces ekonomického osamostatňování církve od státu, což s sebou přineslo mnohem více praktických a úředních povinností, než jsem si zpočátku představoval. Dnes, po dvanácti letech, už máme s kolegy zavedené ustálené postupy a ono „úřední břímě“ již není tak veliké, takže se mohu častěji vracet ke svým původním představám a znovu je zkoušet sladit s realitou.

Co je hlavním smyslem vaší biskupské cesty, co všechno obnáší?

Hlavní smysl je nepochybně v rovině duchovní, nikoliv praktické či organizační. Po těch dvanácti letech bych svoji zkušenost shrnul tak, že jedna z nejdůležitějších věcí u diecézního biskupa je nést tíhu odpovědnosti před Bohem, předkládat mu každý den v modlitbě slabosti a těžkosti své i ostatních, nést tato břemena statečně a bez reptání. Putovat s lidem a s kněžími, a to třeba i ve chvílích, kdy nejsem veřejně na očích, v tichu domácí kaple. Kdysi, ještě před svěcením, jsem si myslel, že nejdůležitější je vymyslet mnoho nových podnětů a aktivit, něco velkého podniknout a podobně. Dnes spíše říkám, že Bůh působí tam, kde ho působit necháme, kde se mu s pokorou podřídíme a kde ho o jeho působení prosíme. Tedy tam, kde jeho působení nepřekážíme. Proto bychom měli v první řadě odstraňovat překážky, povzbudit, umět naslouchat, nechat druhé růst, ukazovat jim směr, ne je do něčeho tlačit.

Působíte v krásné katedrále Svatého Ducha v Hradci Králové. Jak vnímáte jako duchovní tento monumentální prostor?

Spíše bych řekl, že od katedrály vyrazím k ostatním kostelům a do jednotlivých farností a zase se k ní vracím načerpat sílu. Na celém světě je jen velmi málo katedrál zasvěcených právě Duchu Svatému. A biskupská služba spočívá ve vykonávání svátostného povolání, které je biskupovi dáno právě v plnosti darů Ducha Svatého.

Původně jste vystudoval elektrotechnické obory. Kdy došlo k rozhodnutí, že se vydáte duchovní cestou? Měl na vaše rozhodnutí někdo vliv?

Věřím, že je to Bůh, kdo povolává člověka, nikoliv naopak. Když se ohlédnu zpětně, už v dětství jsem

The Metropolitan
Opera **HD**
LIVE

Vánoční dárek:

VÝHODNÉ ABONMÁ NA 6 PŘENOSŮ

z Metropolitní opery v kině
Večery ve společnosti velikánů

Právě v prodeji

takové volání rozpoznával. Zásahu na tom měli nepochybně rodiče, oba hluboce věřící. Pak jsem začal studovat průmyslovou školu a elektrotechnickou fakultu a na konci studií, když jsem přemýšlel, že se ožením a založím rodinu, jsem dospěl k závěru, že bych v jiném než duchovním povolání nenašel v srdci pokoj. Že by mému životu něco zcela zásadního chybělo. Protože ale v té době nebylo možné v Československu studovat denním studiem druhou vysokou školu, musel jsem odejít do Říma. Vliv na moje rozhodnutí měly nepochybně i vzory kněží, které jsem znal. Zejména vzpomínám na P. Josefa Markla z Hlinska, který nás systematicky vedl jako ministranty k účtům ke službě u oltáře. Z mých vrstevníků z tohoto malého městečka na Vysočině je dnes asi osm či devět kněží, což je velmi mnoho ve srovnání s jinými místy.

Jak to přijala vaše rodina?

Z náboženského hlediska mi rodiče rozhodně nebránili, naopak byli asi šťastní a hrdí. Velmi těžké pro ně však bylo, že jsem musel emigrovat, což se dozvěděli na poslední chvíli. Tehdy nikdo nepředpokládal, že komunistický režim brzy padne, takže jsem odcházel s tím, že rodiče nemusím už nikdy vidět, a oni měli pocit, že částečně přišli o syna. Z tohoto pohledu to pro ně lehké nebylo. Naštěstí se situace rychle změnila. Už v květnu 1989, tedy krátce před listopadovými událostmi, se moji rodiče a sourozenci mohli na devizový příslib zúčastnit mého kněžského svěcení v Římě. Od počátku 90. let jsem pak pravidelně, několikrát do roka, jezdil rodiče navštěvovat domů. Tehdy jsem cítil, že jsou na mě hrdí. Maminka dokonce ještě měla možnost dožít se mého biskupského svěcení v Římě.

V roce 1983, tedy v době, kdy v Československu vládl komunistický režim, jste odešel do Říma. Neházeli vám soudruzi klacky pod nohy?

Zásadní překážku jsem už zmínil. Po absolvování technické vysoké školy jsem nemohl studovat teologii. Alespoň ne oficiálně. Tehdy platilo, že pokud socialistická společnost umožnila někomu vystudovat, musel jí to ihned začít vracet v dané práci, na kterou dostal umístěnkou. Takže jsem měl na výběr buď studovat tajně a s velkou nejistotou, zda vůbec budu moci kdy z tohoto „podzemí“ vystoupit, anebo odejít. Znovu připomínám, že tehdy nikdo nevěděl, že režim padne. Se sovětským útlakem se přece počítalo „na věčné časy“, jak nám i přes nevíru soudruhů ve věčnost neustále opakovali.

Co poté následovalo?

Za emigraci jsem byl pochopitelně odsouzen, opuštění republiky byl tehdy trestný čin. To jsem ale zjistil až zpětně, soudili mě v nepřítomnosti. Poté, co jsem odešel, se komunistická policie trochu zajímala o mé blízké, ale rodičům už nijak neublížila, oba působili v profesích, které byly považovány za dělnické. Pokud se ptáte, co následovalo v Římě, měl jsem veliké štěstí. Z domova jsem se znal s rodinou tehdejšího prorektora bohosloveckého semináře Nepomucenum v Římě, který mě tam vřele přijal. Nebýt toho, patrně by moje cesta byla komplikovanější. Odešel jsem tam naivně bez jakékoliv domluvy s ruličkou bankovek schovaných v botě, o které mě připravil taxikář cestou z nádraží.

V bazilice svatého Petra ve Vatikánu jste byl v roce 1989 legendárním papežem Janem Pavlem II. vysvěcen na kněze. Co vám z té chvíle utkvělo v paměti?

Je to pochopitelně nejdůležitější okamžik mého života. Těžko se to popisuje několika slovy. Pokud však zmiňujete papeže Jana Pavla II., i toho si velmi cením, že byl právě on mým světitelem. Nejen pro váhu jeho úřadu, pro jeho význam ve světě, úlohu, kterou sehrál při pádu komunismu, ale i proto, že dnes mohu říci, že mě vysvětil na kněze světce.

Měl jste možnost s ním mluvit? Jak na vás působil?

Samozřejmě, pracoval jsem přímo v Apoštolském paláci, tedy sídle papeže, a to asi čtrnáct let jeho pontifikátu. Kancelář jsem měl dokonce přímo ve třetím patře, kde byl tehdy i papežův soukromý byt. Měl jsem tu čest jej například také doprovázet při dvou cestách do České republiky a účastnit se příprav těchto cest, kdy jsem s ním mohl také opakovaně hovořit. Každé setkání s ním bylo pro mě duchovní vzpruhou, a to nejenom kvůli tomu, jaký úřad zastával. Byl to velmi laskavý, vyrovnaný, vzdělaný a pokorný muž. Sálal z něho Kristův pokoj, mír v srdci a v duši. Navíc měl velký smysl pro humor. Bylo znát, že pochází ze střední Evropy, při přípravě jedné cesty například připomněl Haškova Švejka.

Často se říká, že jsme ateistický stát. Je to podle vás mýtus, nebo na tom rčení přece jenom něco je?

Stát se v našich podmínkách z principu neváže na žádné vyznání, což je předpokladem svobody, ale patrně máte na mysli stav společnosti. Ač komunismus v této rovině napáchal hodně škod, nemyslím si, že v lidech zásadně a fatálně zničil touhu po

duchovnu. Tu mají Češi nepochybně srovnatelnou s jinými národy. Nicméně v naší zemi je zakořeněná nedůvěra k institucím. Takže podle počtu členů církvi se zdá, že Češi jsou ateisté, ale v konkrétním jednání vidíme, že v naší zemi žijí velmi duchovní lidé, dobří, otevření hodnotám, které se zdaleka neomezují jen na pragmatický přístup k životu.

Letošní rok je velmi turbulentní. Lidé se potýkají s drahotou, navíc se válčí na Ukrajině a vypukl konflikt mezi Izraelem a palestinským hnutím Hamás. Co si o těchto negativních okolnostech myslíte?

Pandemie, zdražování základních věcí včetně jídla a energií, kruté války. To všechno přispívá k nejistotě. Nicméně máme velké štěstí, že v kontextu dějin i zeměpisu žijeme patrně v nejbezpečnější a nejbohatší společnosti. Navíc nejsvobodnější, a to nábožensky i jinak. Máme stabilní stát, kterému se daří pomáhat potřebným. Není tedy důvod vnímat svět jenom černě. Ohledně válečných konfliktů nejsem odborník. Mrzí mě, že jsme hrozbu útoku Ruska na Ukrajinu podcenili, patrně se mu dalo předejít, kdybychom reagovali na všemožná varování. K válce ve Svaté zemi, kterou jsem mnohokrát navštívil včetně palestinských území, je velmi těžké se vyjádřit. Situace, která tam několik desetiletí panuje, je patrně lidskými silami neřešitelná, zdá se, že tam chybí i teoretický prostor pro jakýkoliv kompromis, který by všechny strany mohly přijmout. Rozhodně jsem otřesen barbarským terorismem ze strany Hamásu. A samozřejmě mě bolí, když utrpení, které způsobil, dopadá i na Palestince, kteří na terorismu žádnou vinu nenesou. Není to konflikt „my“ versus „oni“. Připomeňme, že na palestinských územích žijí i křesťané. Leží tam i Betlém, místo narození Ježíše Krista, kde je nemalá křesťanská komunita.

Co je podle vás jako duchovního důležité, aby lidé v této těžké době nepropadli bezraději?

V kontextu toho, co se děje ve světě, si nemyslím,

že by v naší zemi byla zvláště těžká doba. Ale máte pravdu, že negativní trendy budí znepokojení. Beznadějí nepropadá ten, kdo zůstává věrný sám sobě, udělá si pořádek ve vlastním srdci a v návaznosti na to narovnává vztahy ve své rodině, okolí, při správě obce i státu. Hezky o tom mluvil prezident Pavel v projevu 28. října. Dodal bych k tomu, že základní obranou proti beznaději je úsilí o hlubší duchovní život, modlitbu, lásku k bližnímu. To je naděje pro svět. Jinde ji nenajdeme.

Blíží se Vánoce. Jsou to stále svátky pohody a radosti, tedy, jak se říká, nejkrásnější svátky v roce, nebo se z nich spíše stalo období stresu, kdy lidé zaplní nákupní centra, kde nadměrně utrácí, a mnozí z nich se i zadluží?

Nákup dárků pro blízké nikomu nezazlívám. Obchodníci se chovají tržně a svobodný trh je základ ekonomického blahobytu. Důležité však je dávat věcem v našem životě správnou míru. Nepropadat žádnému extrému. Umět se včas zastavit a nezapomínat na cíl a smysl svého života, na to, že čas je krátký a rychle ubíhá. Na to, že Kristus se v Betlémě narodil proto, abychom s ním jednou žili a radovali se navěky. Pak budeme i věcem ve světě přikládat správnou míru a hodnotu.

Co byste v souvislosti s vánočními svátky lidem doporučil?

Abyste o nich například navštívili někoho z těch, na které všichni zapominají, něčím malým jim udělali radost. Taková radost se člověku ihned vrací. Když ji dává, sám dostává. Vánoční týden je také dobrá příležitost nerušeně se soustředit na vztahy v rodině. Všechny bych chtěl také pozvat do našich kostelů, které jsou a zůstávají otevřené každému bez výjimky.

A co tyto svátky znamenají pro královéhradeckého biskupa a jak je prožije?

Pro všechny kněze jsou svátky pracovní, to platí

i pro biskupa. Ale je to samozřejmě radostná práce, vánoční atmosféru díky ní prožívám ještě o něco intenzivněji. Vždycky si při ní vzpomenu na kouzlo Vánoc v dětství, mimo jiné i proto se na svátky dodnes velmi těším. Na biskupství máme společnou štědrovečerní večeři v menší skupině kněží, řeholních sester a dalších pozvaných. Pak se rozjedeme sloužit půlnoční mše svaté. Slavná bohoslužba je také ráno o Svátku narození Páně.

Na tradiční Půlnoční mši do královéhradecké katedrály Svatého Ducha chodí vždy značné množství lidí. Můžete alespoň částečně naznačit, co bude součástí vašeho letošního kázání?

Tak pilný, abych měl v půlce listopadu připravené kázání na Půlnoční, pochopitelně nejsem. Ale vždy vycházím z textů Písma, které na danou bohoslužbu připadají. Pojednávat budou o přislíbeném Mesiáši a o jeho narození v Betlémě. Kázání by pak mělo tyto nadčasové pravdy zpravidla vztáhnout k dnešní době, představit je v jejich souvislostech. Chtěl bych však dodat, že kázání není středobodem bohoslužby, do kostela

by se tedy nemělo chodit jen na kázání. Na oltáři se především slaví bohoslužba. Každý tak může být osobně přítomen okamžiku, kdy Bůh člověka ve Mši svaté vtahuje do své věčné lásky, do věčného života. Toto pozvání platí opravdu pro všechny, neexistují žádné bariéry. Dokonce platí, že čím hříšnější člověk dosud žil, tím intenzivněji je zván, protože právě jemu je nejvíc zapotřebí Božích darů a milosti.

Co byste chtěl rád vzkázat bližním do roku 2024?

Věřící prosím, aby se modlili za mír ve světě a za polepšení člověka. Vybižím je, aby v příštím roce vyhledávali více příležitostí k modlitbě včetně té před vystavenou Nejsvětější Svátostí oltární, která je zvláště účinná. Těm, kteří tápou či hledají, doporučuji zkoušet se v duchu obracet na Matku Kristovu Pannu Marii, která může být jejich cestou k pochopení zmíněných tajemství. A všechny čtenáře včetně těch bez vyznání vybižím, aby v rámci novoročního předsevzetí odpustili někomu, kdo se proti nim provinil, a pomohli tomu, kdo jejich pomoc potřebuje. ■

INZERCE

Orlice park

U nás najdete:

- SPORTOVNÍ POTŘEBY
- LÉKÁRNA
- ZVERIMEX
- HODINKY
- OPTIKA
- DĚTSKÉ HRŠTĚ
- DOMÁČÍ POTŘEBY
- KVĚTINÁŘSTVÍ
- DROGERIE
- VINOTÉKA
- DÁRKY
- DOBŘÉ JÍDLA

Letošní vánoční trhy nabídnou nově i venkovní kluziště

I v letošním roce čekají Hradečáky velkolepé vánoční trhy. Na Velkém náměstí se budou konat od 8. do 22. prosince. Těšit se můžete na téměř stovku prodejních stánků, bohatý kulturní program s řadou koncertů nebo dětskou zónu. Velkou letošní novinkou bude umělé venkovní kluziště. Malí i velcí návštěvníci trhů si budou moci zabruslit pod širým nebem přímo na náměstí poblíž morového sloupu. Vstup na kluziště o velikosti 24 x 10 metrů bude pro všechny zájemce zdarma.

••• TOMÁŠ KULHÁNEK, FOTO: MMHK

Vánoční trhy se na největším a nejnavštěvovanějším hradeckém náměstí uskuteční teprve podruhé. Do roku 2019 se pravidelně konaly na Masarykově náměstí, které je od historického centra vzdálené několik stovek metrů. Když radnice přišla s novým formátem trhů na Velkém náměstí, dvakrát jejich konání na poslední chvíli znemožnila epidemie covidu. Vyšlo to až v loňském roce. A podle vedení města to byla premiéra velmi úspěšná. Hned první den navštívilo trhy několik tisíc zvědavců. Mnozí z nich se v dalších dnech opakovaně vraceli.

„Jsem nadšená. Mám obrovskou radost, že na trhy přišla spousta lidí. Myslím si, že Hradec má konečně tu správnou vánoční atmosféru. Věřím, že

se vánoční trhy na Velkém náměstí stanou tradicí, nevidím důvod, proč by tomu tak být nemělo,“ řekla Salonkám loni v prosinci hradecká primátorka Pavlína Springerová (HDK). A podle všeho se vánoční trhy v historickém centru města opravdu tradicí stávají.

V letošním roce začnou vánoční trhy v pátek 8. prosince. Stejně jako loni potrvají dva týdny. Otevřeno bude v pondělí od 12 do 18 hodin, od úterý do čtvrtka od 11 do 18 hodin, v pátek a sobotu vždy od 10 do 20 hodin a o nedělích od 10 do 18 hodin. Trhy skončí v pátek 22. prosince v 16 hodin. Podle náměstkyně primátorky pro kulturu Ilony Dvořákové (nezávislá) se může provozní doba stánků s občerstvením prodloužit v případě zájmu návštěvníků až do 22 hodin.

Stovka stánků nabídne letos širší sortiment

Pokud zněla při loňské premiéře z úst návštěvníků nějaká kritika, týkala se vesměs nedostatečného sortimentu u stánků, kde výrazně převažovalo občerstvení nad vánočním sortimentem. To by se letos mělo částečně vylepšit, byť milovníci dobrého jídla a pití rozhodně o své nepřijdou. Ze zhruba stovky stánků, které budou rozmístěny v prostoru mezi katedrálou sv. Ducha a morovým sloupem, jich bude nabízet občerstvení asi polovina. Těšit se můžete na tradiční vánoční pochutiny, jako jsou trdelník, pečené kaštiny, frgály, štramberské uši nebo medové perníčky. Na své si přijdou i ti, kteří dávají přednost sýrům, klobásám, bramborákům nebo zabijačkovým specialitám. Na zahrátí pak může přijít vhod punč, medovina nebo svařák.

„Letošní trhy budou lepší z hlediska rozmístění stánků. Snažíme se také vylepšovat nabídku. Určitě se můžete letos těšit na více stánků s vánočním sortimentem,“ láká na trhy náměstkyně Dvořáková. Pokud se na trhy vydáte nakoupit dárky pod stromeček, najdete zde například ručně vyráběné svíčky, ručně malované kabelky a peněženky, okrasnou a dekorační keramiku, vánoční ozdoby, formičky a vykrajovátko na cukroví, jmelí, hrníčky s potiskem, ručně vyráběná mýdla nebo dřevěné hračky. Širokou nabídku nabízejí i prodejci oblečení. Na letošních trzích budete moci pořídit vlněné ponožky, pyžama, zimní čepice či šály nebo výrobky z ovčí vlny.

SALONEK

Hynek Šnajdar

Rok 2024 se blíží. Bude lepší?

Vzpomínám si, jak jsem v prosinci roku 2021 psal v naší pravidelné rubrice Oko Salonek, že se blíží konec roku, podivného roku! Na jaře covid, v létě otevřená restaurační a kavárenská zahrádka, dovolené, pohoda... A na podzim a v zimě, aby byla změna, opět covid. Obávaná infekce zcela jistě nezmizela, ale už není tak katastrofální, jako tomu bylo tenkrát. Bohužel ale musím konstatovat, že rok 2023 byl také v mnoha ohledech podivný.

Kromě toho, že pokračuje válka na Ukrajině, vypukl konflikt mezi Izraelem a hnutím Hamás v pásmu Gazy.

I když se nás to bezprostředně nedotýká, má to vliv na různé etapy života v české společnosti. Letos jsme zažili vysokou míru inflace, zdražování energií i potravin. Jak se to bude v tomto směru dál vyvíjet, občané zatím netuší a panuje všeobecná nejistota. Právě tyto faktory sehrály svou roli a rok 2023 udělaly podivným.

„Přiznám se, že máme co dělat, abychom každý měsíc s penězi vyšli. To, co jsme měli navíc, padlo na vysoké ceny energií. Taky moc nechápu, proč tak vyskočily ceny běžných potravin. Když chceme jednou za čas udělat větší nákup, vypravíme se do Polska a nakupujeme tam potraviny v Biedronce. Stále to i s cestou přijde levněji než velký nákup u nás,“ prozradil nám před hradeckým obchodním domem Atrium Zbyněk Valášek.

Dvě basy piva vezl v nákupním vozíku v Lidlu hradecký obyvatel Karel Kučera. „Je to zásoba na více než týden. Dříve jsem navštěvoval hospody, ale pivo hrozně podražilo, takže to řeším tímto způsobem. S kamarády se už nevidím tak často, ale ušetřím,“ řekl. Přestože je situace nejistá a těžko předvídat, kam bude směřovat v příštím roce, narazili jsme i na optimistický pohled. „Letos to nebylo nic moc, ale věřím, že nic, a to ani to horší období, netrvá věčně. Věřím, že se to zase v dobré obrátí a bude lépe,“ myslí si Věra Králová z Hradce Králové.

Turbulentní rok 2023 máme tedy skoro za sebou, čekají nás vánoční svátky a poté vstup do nového roku 2024. Přejeme čtenářům Salonek, aby závěr letošního roku prožili v klidu a pohodě, do roku následujícího vstoupili s nadějí, že bude skutečně lépe. Naším přáním zase je, abyste nám zachovali přízeň, protože Salonky jsou tu pro vás! ■

VÁNOČNÍ STROM
SE ROZSVÍCÍ UŽ 3. PROSINCE

Pokud chcete nasát tu pravou vánoční atmosféru hned na začátku adventu, neměli byste si nechat ujít slavnostní rozsvícení vánočního stromu na Velkém náměstí. To se uskuteční ještě před zahájením vánočních trhů, a to na první adventní neděli 3. prosince přesně v 16:30. V tu chvíli se rozsvítí také vánoční výzdoba po celém městě. Celkově se letos rozzáří v hradeckých ulicích více než 40 tisíc LED bodů a žárovek. Ke slavnostnímu rozsvícení stromu na Velkém náměstí je připraven také doprovodný program. Těšit se můžete na vystoupení pěveckého sboru Squadra Risonante, koncert zpěvačky Olgy Lounové a různé prodejní stánky.

Bruslit na Velkém náměstí
bude možné zdarma

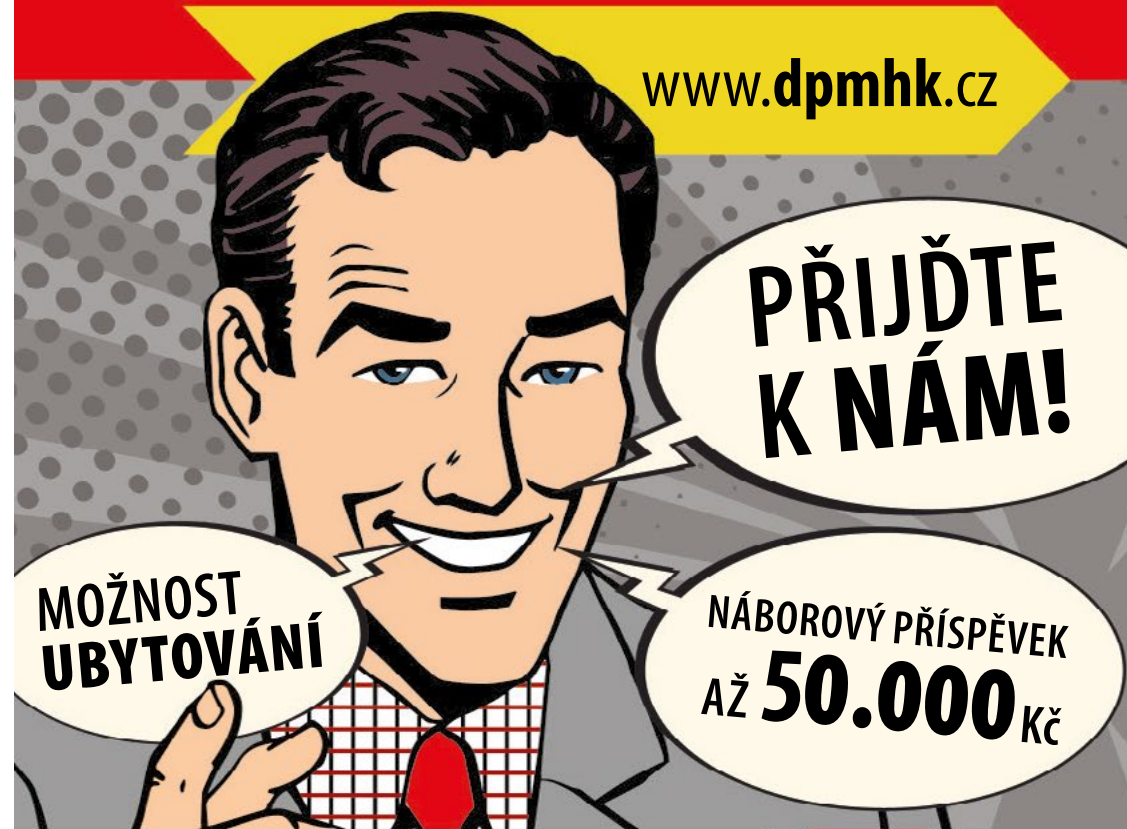
Stánky trhovců ale zdaleka nebudou to jediné, na co se můžete během dvou týdnů na Velkém náměstí těšit. Mezi morovým sloupem a kostelem Nanebevzetí Panny Marie najdou vyžití především děti, ale nebude tu chybět také odpočinková zóna. Navštívit bude možné historickou střelnici, kovárnu nebo se svézt na kolotoči. I letos bude součástí vánočních trhů také bohatý kulturní program. Na pódiu pod starou radnicí se během dvou týdnů vystřídají skoro čtyři desítky umělců. Každý den jsou v plánu nejméně dva koncerty. Těšit se můžete například na Michala Horáka, Ilonu Csákovou, Davida Deyla nebo Kateřinu Brožovou. Chybět nebudou ani různé hradecké sbory a orchestry.

Největší letošní novinkou je pak bezpochyby venkovní kluziště, které vyroste přímo na Velkém náměstí v prostoru mezi morovým sloupem a kašnou. Umělá plocha o rozměrech 24 x 10 metrů bude bruslařům k dispozici zdarma každý den tržů vždy od 10 do 20 hodin. U kluziště, které bude pravidelně v ranních hodinách procházet údržbou, umístí organizátoři také speciální osvětlení a lavičky s gumovou pochozí plochou. V jeden moment může na kluzišti bruslit až 35 lidí. „Venkovní kluziště považuju za úžasnou věc, která přiláká na vánoční trhy ještě více Hradečáků. Pevně věřím, že vánoční trhy na Velkém náměstí budou každým rokem lepší,“ pochvaluje

si novinku náměstkyně Dvořáková. Kluziště bude na Velkém náměstí přístupné až do 26. prosince. Hradečáci by ale měli mít možnost bruslit pod širým nebem i během dalších zimních měsíců. V novém roce by se mělo kluziště postupně přesunout například na Masarykovo náměstí nebo k fotbalovému stadionu.

Pokud už nyní přemýšlíte, že na vánoční trhy na Velké náměstí vyrazíte, máme pro vás také několik tipů k dopravě. Pohodlný způsob, jak se na vánoční trhy dopravit, nabídne i letos speciální autobusová linka. Její provoz obstará speciálně vyzdobený elektrobuses, kterým se můžete svézt zcela zdarma. „Pendlovat bude mezi terminálem hromadné dopravy a Adalbertínem s mezizastávkami Hlavní nádraží, OD Tesco a Atrium, Centrální, Muzeum, Magistrát města a Velké náměstí. Z terminálu hromadné dopravy bude linka jezdit v intervalu 30 minut, a to o pondělích od 13 do 18 hodin, v ostatních dnech od 11 do 18 hodin s výjimkou 22. prosince. To od terminálu vyjede poslední autobus v 15 hodin a z Velkého náměstí v 15:09,“ informoval o vánoční lince náměstek primátorky odpovědný za oblast dopravy Miroslav Hloušek (ODS). Pokud se přesto rozhodnete vyrazit na trhy autem, můžete využít bezplatné parkoviště u koupaliště Flošna nebo zpoplatněné parkovací domy Jana Gayera a Regiocentrum.

Veškeré informace ke konání vánočních trhů, například přehled stánků, jízdní řád vánoční linky i doprovodný kulturní program, naleznete na speciálních webových stránkách Hradecké kulturní a vzdělávací společnosti, která adventní program organizuje: www.vanocevhradci.cz. ■

DOPRAVNÍ PODNIK
MĚSTA HRADCE KRÁLOVÉ
www.dpmhk.cz

PŘIJMEME řidiče a řidičky MHD

+420 703 157 000 | nabor@dpmhk.cz

Pátrání po „neznámém“ autorovi mozaiky Sputnik vedlo do Itálie

Dalo by se to označit za **putavé dobrodružství**. Vše začalo rozsáhlou mozaikou, která zdobí dvoranu kina Bio Central v Hradci Králové. Právě toto dílo přivedlo pracovníky kina k pátrání po jeho autorovi. „Jde o vtipný příběh, který začal na přelomu letošního roku na Facebooku,“ řekl pracovník marketingu kina Jan Slanina.

■ HYNEK ŠNAJDAR, FOTO: ARCHIV BIO CENTRAL

Jeden z uživatelů této sociální sítě tam totiž sdílel Československý filmový týdeník z roku 1972. Na videu byla nejen mozaika známá jako Sputnik, ale také její autor Bedřich Šimon při práci v tehdejších kině Jas, dnes Bio Central. Nadšení z tohoto objevu odstartovalo několik měsíců trvající bádání, které pracovníky kina zavedlo dokonce až do jižní Itálie, kde v současné době žije rodina autora zmíněné mozaiky.

A právě nyní jsou výsledky této detektivní práce k vidění na výstavě v kavárně kina, kde je tajemný Bedřich Šimon představen veřejnosti. „Radost nad zjištěním, že máme konečně jméno autora, byla veliká. Netušil jsem ale, že se po několika měsících od příspěvku na Facebooku přes matri-

ku a LinkedIn dostaneme až k autorově rodině do Itálie i k jeho pozůstalosti,“ uvedl Slanina, který se s objevem pochlubil své bývalé kolegyni Iloně Mach. Ta po autorovi mozaiky, která byla dlouho skrytá pod červeným závěsem, pátrala už dříve, ale bez výsledku.

Na autora se ptala znalců umění z Hradce Králové i několika dalších odborníků. Nikdo však o autorství neměl ani potuchy. Po zhlédnutí Týdeníku bylo nejednou prozrazeno jméno umělce i název mozaiky. Té se sice někdy dříve říkalo Sputnik, avšak její pravý název je Oko do celého světa. Dílo má neuvěřitelných 50 metrů čtverečních a je jednou z největších realizací Bedřicha Šimona. Podle Slaniny pátrání po materiálech z doby, kdy mozaika vznikala, tedy z let 1969 až 1972, nebylo vůbec jednoduché. Badatelé začali na matrice s myšlenkou, že by autor mohl mít v Hradci nějaké potomky. Tato první informace byla pro pátrání naprosto klíčová.

„Zápis o panu Šimonovi, který se narodil v roce 1902, nebyl úplný. Důležitou informací bylo, že umělec měl dvě dcery a že jeho pravnučka zřejmě

žije v Itálii. Tu se podařilo vyhledat na profesní síti LinkedIn,“ sdělil Slanina, který s ní navázal kontakt. Právě to odstartovalo sled událostí zahrnující červnovou návštěvu její maminky, která si na dědečka ještě pamatovala a poté poslala další shrnutí, v němž badatelé našli indicie pro další hledání. Nakonec došlo i na návštěvu u rodiny umělce na jihu Itálie.

„Zuzana, vnučka pana Šimona, byla velice vstřícná. Přijali jsme proto její pozvání a vypravili se za ní. Během několika dnů, které jsme s ní strávili, jsme pořídili množství fotografií a skenů děl pana Šimona. Bylo mezi nimi mnoho obrazů, skic, plastik, reliéfů a fotografií děl ve veřejném prostoru. Byli jsme překvapeni, že některé jeho realizace v Hradci Králové stále stojí a denně se kolem nich chodí, ale jméno autora nikdo nezná,“ konstatoval Slanina. Jde například o fasádu bývalého obchodního domu Prior, dnes Atrium, dále nepřístupnou skleněnou mozaiku s dominantami Hradce v bývalé jídelně tamtéž, sgrafito na průčelí Dětské kliniky ve Fakultní nemocnici, keramickou mozaiku u recepcce na Poliklinice II či torzo kovové fontány u bývalé koželužské, dnes Střední průmyslové školy a možná i další.

Pátrání vyvrcholilo přípravou aktuální výstavy v kavárně Bia Central, kdy zástupci kina oslovili s žádostí o pomoc muzea, galerie, matřiky a archivy. „Pracovníci Státního okresního archivu v Hradci Králové i muzea nám pomohli najít potřebné složky a zmínky v dobovém tisku. V galeriích jsme ale paradoxně velký úspěch neměli. Podle hesla ve Slovníku výtvarných umělců jsme je oslovili, ale v podstatě bez výsledku,“ popisuje dobrodružnou cestu Ilona Mach, jež hledáním jakýchkoliv vodítek strávila desítky hodin. V životopisu umělce je i přesto mnoho slepých uliček a prázdných míst. Radost má ale z jednoho konkrétního objevu. Šimon měl totiž ve své pozůstalosti fotografie exkluzivního modelu klavíru Petrof. Nikde ale nebyl jasný důkaz, že byl jeho autorem. Klavír přitom získal prestižní medaili na slavné mezinárodní výstavě EXPO 58 v Bruselu. Potvrzení autorství nepřineslo ani oslovení hradeckého výrobce klavírů. „Důkaz o tom, že byl pan Šimon skutečně autorem návrhu klavíru, nakonec našel můj kamarád, který je historik a má přístup do některých databází, jež jsem dosud neznal. Teď jsem na stopě jednomu konkrétnímu nástroji, který zhruba před 25 lety

hrál na letním hudebním festivalu v jižních Čechách,“ doplňuje Mach.

Bedřich Šimon působil také na Slovensku nebo v Chotěboři. Jeho díla jsou dosud k vidění i v Ústí nad Orlicí, Třinci a dalších městech. Badatelé ale zatím neměli čas objet všechna města, kam je vedou další stopy. Výstavu o pátrání po Bedřichu Šimonovi, jejíž listopadové vernisáže se zúčastnily vnučka i pravnučka umělce, budou moci návštěvníci kina navštívit během celého měsíce prosince. ■

BIO

Bedřich Šimon (1902–1988)

Rodák z Hradce Králové studoval krátce na Akademii výtvarných umění v Praze. Po smrti svého otce se ale vrátil zpět a studium nedokončil. Později se přestěhoval na Slovensko, kde promoval na vysoké škole a vyučoval. Byl také textilním výtvarníkem, pracoval pro státní podnik Detva. Odtud vedly jeho kroky do Chotěboře, kde se mu narodila první dcera. Zde také vyučoval na gymnáziu. Po 2. světové válce se opět přestěhoval i s rodinou do Hradce Králové, kde vyučoval deskriptivní geometrii na střední škole. Zde tvořil až do své smrti v roce 1988. Šimon se věnoval především malbě, keramické i skleněné mozaice a nástěnné malbě.

Byl jsem zlomený fotbalem, v Hradci mě to znovu chytlo

Záložník se skvělou kopací technikou a jeden z mála Votroků, který si zahrál v národním týmu. Exkluzivním hostem rozhovorů na Votrok TV byl kapitán fotbalistů FC Hradec Králové Jakub Rada. „Zažil jsem tady postup a dvě skvělé ligové sezóny, ve které jsem snad už ani nedoufal. Když svoje angažmá v Hradci sesumíruju, je to jeden velký úspěch. Doufám, že to ještě nějaký čas bude pokračovat. Hradec bude v mých vzpomínkách vždycky hodně ceněný,“ říká v rozhovoru s Michalem Petrákem Jakub Rada. Co dalšího kapitán hradeckých fotbalistů v rozhovoru na Votrok TV prozradil?

••• TOMÁŠ KULHÁNEK, FOTO: MICHAL HOMOLA

Do Hradce Králové přišel Jakub Rada krátce před 33. narozeninami v únoru roku 2020. Ačkoliv měl za sebou úspěšnou kariéru ozdobenou ziskem slovenského titulu, českého i slovenského poháru, 20 zápasů v evropských pohárech a dvěma starty za českou reprezentaci, v pražské Bohemce se stal nepotřebným hráčem. A protože toužil hlavně hrát, rozhodl se pro trochu překvapivý přesun do tehdy druholigového Hradce. „Byl jsem trochu zlomený fotbalem. Zaplaťpánbůh jsem ale v Hradci našel novou motivaci a znovu mě to chytlo,“ vzpomíná Jakub Rada.

Šikovný záložník prožil svou osudovou sezónu už o několik let dříve – konkrétně v roce 2016. S Mladou Boleslaví získal český pohár, poprvé v životě oblékl reprezentační dres a těšil se, že v dalším cyklu zabouje se svými spoluhráči se lvíčkem na prsou o účast na mistrovství světa. Jenže tři dny před startem kvalifikace se v ligovém zápase proti Hradci Králové vážně zranil. Kvůli přetrženému zkříženému vazů v kolenní skoro rok nehrál fotbal. Ačkoliv mu nebylo ještě ani 30 let, uvažoval prý i o konci kariéry. Jakub Rada se k fotbalu vrátil, cesta do reprezentace už pro něj ale zůstala uzavřená a v dalších třech ligových sezónách v Boleslavi, Trnavě a Bohemians nikdy neodehrál víc než polovinu zápasů.

Když se v roce 2020 rozhodl pro přestup do Hradce, málokdo možná věřil, že si nejvyšší soutěž ještě zahraje. I někteří kamarádi se mu prý divili, že si vybral angažmá ve městě pod Bílou věží. Jakub Rada ale v Hradci ožil. V sezóně 2021/2022 byl klíčovým hráčem Votroků při úspěšném boji o postup do ligy. O rok později se stal s devíti brankami nej-

lepším ligovým střelcem týmu a výrazně tak přispěl k historickému 6. místu ve Fortuna lize. Loni v létě se pak po odchodu Adama Vlkana stal hradeckým kapitánem. „Zažil jsem tady postup a dvě skvělé ligové sezóny, ve které jsem snad už ani nedoufal. Když svoje angažmá v Hradci sesumíruju, je to jeden velký úspěch,“ říká v rozhovoru s Michalem Petrákem Jakub Rada přesto, že v aktuální sezóně nastupuje v ligových zápasech vlastně jen sporadicky. „Vždycky jsem rád koukal na Davis Cup a funkce nehrajícího kapitána mi přišla zajímavá. Ve fotbale to ale zase tak zajímavé není.

Nejsem z toho nadšený. Když je někdo spokojený na lavičce, je to podle mě špatně. Když nehraju, snažím se být aspoň nápomocen mladším hráčům jako mentor,“ prozrazuje upřímně hradecký kapitán, který už nyní také studuje trenérskou licenci: „Chtěl bych zkusit pozici trenéra. Uvidím, jak mi to půjde a jak mě to bude bavit,“ netají se Rada tím, že by se po skončení aktivní kariéry rád trenérině věnoval.

Během kariéry se Jakub Rada potkal s mnoha skvělými fotbalisty. V dresu reprezentace nastoupil třeba proti legendárnímu Zlatanu Ibrahimovičovi. „Byl to pro mě zážitek. Koukal jsem na něj jak na svatý obrázek. Překvapilo mě, že naživo je snad ještě větší než v televizi,“ vypráví hradecký kapitán, který do Hradce každý den dojíždí z Prahy. „Když jsem jezdil sám, vždycky jsem se těšil po tréninku do auta, kde jsem si pustil audioknihu. Mám hrozně rád historii, takže jsem poslouchal knihy o husitech, Janu Lucemburském nebo Karlu IV. Zároveň mám rád také cestopisné knížky,“ říká Jakub Rada, jehož další vášní je cyklistika. A to jak aktivně, tak

VOTROK TV

Jste fanoušky hradeckého fotbalu a zajímá vás vše, co se okolo FC Hradec Králové děje? Pak pro vás máme skvělou zprávu. V říjnu letošního roku totiž Salonky ve spolupráci s Východočeskou televizí spustily novou Votrok TV! Těšit se můžete na pravidelné exkluzivní rozhovory s hráči, trenéry i klubovými legendami přímo z prostředí nového stadionu. V prvních dvou dílech vyzpovídal moderátor Michal Petrák klubovou legendu Václava Pilaře a současného hradeckého kapitána Jakuba Radu. Oba rozhovory si můžete poslehnout již nyní www.salonkyhk.cz/votrok-tv, na našem kanále YouTube a Facebooku nebo v podcastových aplikacích.

i pasivně. Po konci kariéry se prý dokonce chystá jako divák na Tour de France.

Jakým způsobem se snaží připravovat na budoucí pozici trenéra? Jak vzpomíná na souboje na hřišti s dnešním sportovním ředitelem Votroků Jiřím Sabouem? A kdo je jeho nejoblíbenějším cyklistou? To a mnohem víc se dozvíte v rozhovoru s kapitánem FC Hradec Králové. Celý podcast s Jakubem Radou si můžete exkluzivně poslehnout na www.salonkyhk.cz/votrok-tv. ■

INZERCE

NEJLEPŠÍ DÁREK JE DÁRKOVÁ KARTA

4.-24. 12.

VÍCE
INFO
ZDE

Trocha nostalgie Hradečáky určitě nezabije – 12. díl

O hradeckém rodákovi a úspěšném trenérovi Ladislavu Škorpilovi se toho v tisku již napsalo tolik, že každý, kdo se zajímá o fotbalové dění, ví o něm téměř vše.

Je to velký hradecký patriot a neskonale patří k tomuto městu. Narodil se 6. června 1945, a když tento den roku 1960 získal Spartak Hradec Králové v domácím zápase s Nitrou mistrovský titul, bylo tento den Láďovi 15 let a samozřejmě, že byl na tomto slavném zápase přítomný. Byla to pro něho nezapomenutelná událost a jak sám říká, zážitek na celý život. Tato velká fotbalová událost pro město Hradec Králové ho určitě ještě více nasměrovala k jeho velké oblibě tohoto sportu.

V letošním roce oslavil svoje 78. narozeniny a i v tomto věku je stále velice aktivní. Můžete ho potkat v Hradci prostě všude. Nejenom při sportovních utkáních, ale i tam, kde se něco zajímavého děje. Jako fotbalový trenér toho prožil ve svém životě tolik, že by jeho úspěšná kariéra určitě zasluhovala knihu, po které by se nejenom v Hradci Králové v knihkupectvích zaprášilo.

Při jednom posezení, na kterém byl přítomen i Petr Urban, nabídl tento populární kreslíř Ladislavu Škorpilovi, že o něm napíše knihu. Pan Škorpil se zamyslel a hned k této nabídce dodal: „Souhlasím, ale tato kniha by musela vyjít až po mé smrti.“

Po celém jeho působení ve funkcích trenéra byl vždy oblíben jak mezi novináři, fotbalisty, tak mezi fanoušky fotbalu po celé republice. Protože jeho bonmoty a humor, který je tak prospěšný našemu životu, byly vždy velkým osvěžením pro čtenáře a posluchače sportovních zpráv v rozhlasu nebo v televizi.

Ladislav Škorpil je velice svéráznou a originální postavou našeho fotbalu, která se rodí, jak se říká, jednou za

100 let. O tom se již mohli přesvědčit všichni, kteří s ním přicházeli do styku, za jeho působení ve fotbale a třeba i v osobním životě.

Někdy býval také postrachem některých funkcionářů, kterým bůh nenařídil smysl pro humor, a právě s těmito lidmi se občas dostával v klubech, kde působil, do křížku. Jeho tiskovky a komentování do médií provázené uvážlivým hlasem se staly známé a vyhledávané ve fotbalové veřejnosti. Vzpomínají na něho s oblibou i fotbalisté z Liberce, které vedl jako trenér, a dobrý vztah jim zůstal i do dnešních dnů. Jeho bonmoty a vyjá-

dření pro novináře se staly známé po celé republice a bylo by to opravdu určitě na knížku. Ladislav Škorpil však není jenom fotbalový filozof, ale je i všestranný, sečtělý, zajímá ho spousta dalších věcí z různých dalších odvětví, je to prostě člověk, se kterým je možnost se pobavit o čemkoliv. Jako velkého příznivce sportu ho můžete vidět v Hradci Králové třeba i na hokeji, košíkové a fotbalových zápasech nižších tříd, kde pečlivě sleduje mladé talentované fotbalisty.

Pokud někdy potkáte v Hradci Králové elegantního šedovlasého pána,

ještě v podzimních měsících v krátkých kalhotách a s rukama v kapsách, zcela určitě se jedná o pana Ladislava Škorpila. Je to otužilec a je tím již léta známý mezi přáteli i fotbalovými příznivci hradeckého fotbalu a prostě to k němu již patří. Ladislav Škorpil má rád přírodu, rád chodí do lesa na houby a je často viděn i se svojí ženou Jiřinou na různých kulturních akcích v našem městě.

Fotbal začal hrát jako 10letý kluk v RH Hradec Králové a z dorostu potom odešel na prezenční službu do fotbalového Dukly Zamberk. Po návratu z vojny začal pracovat v letech 1965–1981 v Tesle Hradec Králové v konstrukci mechanizace, dále jako mistr provozu a nakonec referent vynálezů a zlepšovacích návrhů. A jak říká trenér Ladislav Škorpil: „Dělat mistra ženám byla i pro moji trenérskou činnost velká škola života.“

V roce 1981 nastoupil na profesionální dráhu trenéra do funkce nově založeného TSM fotbalu. S trénováním začal od píky v roce 1969 svoji trenérskou činnost ve všech závkových a dorosteneckých kategoriích. Trenérem A dorostu se stal na dlouhých 15 let až do roku 1990. Zde mu pak prošla rukama spousta kvalitních fotbalistů jako např. Kubík, Němeček, Frýda a další a další.

V roce 1986 se stal hradecký dorost pod vedením Ladislava Škorpila a jeho asistenta Františka Vodičky dorosteneckým mistrem ČR. Protože zde byl v této kategorii úspěšný, dostal nabídku od Fotbalového svazu jako trenér fotbalové dorostenecké reprezentace, kde trénoval až do roku 1992 ve všech kategoriích od 16 do 18 let a hrál s nimi také na ME.

V sezónách 1990–93 již začal pracovat v kategorii mužů v SKP Hradec Králové. V roce 1991 Hradec nutně potřeboval nového trenéra, a protože se do toho Ladislavu Škorpilovi zase tak moc nechtělo, byl prý převelen

předsedou klubu JUDr. Francem K A mužstvu podle zákoníku práce. JUDr. Franc mu to tenkrát oznámil slovy: „Láďo, mám na to právo.“ A v dalších letech si již získával renomé v 1. lize, kdy trénoval nejdříve SK Hradec Králové, 2× DAC Dunajskou Stredu, Duklu Praha a 2× Slovan Liberec. Právě s Libercem společně s Josefem Csaplarem v sezóně 2001/2002 získal pro tento klub jeho první mistrovský titul.

Od roku 2004 do roku 2007 působil jako trenér České reprezentace od jednadvaceti let s postupem na ME 21 v Holandsku.

Za celou svou bohatou kariéru prošel čtyřmi ligovými kluby a podle svých slov prý nejraději vzpomíná na Dunajskou Stredu, kde ho doslova uctivali a jeho popularita mezi místními fanoušky byla pro něho určitě velice příjemná. Trenéra tam dělal poprvé v letech 1993–94 a poté ještě v období 1997–98.

Při jeho prvním působení se mu v Dunajské Středě výborně dařilo a mužstvo skončilo na krásném 3. místě. V té době kralovali ve slavné lize tři trenéři a byli to Jozef Adamec, Dušan Galis a Ladislav Škorpil. Funkcionáři a fanouškové z Dunajské Stredy byli na vrcholu blaha, vždyť takový fotbal se tam nikdy nehrál a trenér Škorpil byl pro ně doslova modlou.

Maďarská kuchyně je vyhlášená, a proto po této stránce si prý vůbec nestěžoval, právě naopak. Maďarští fanouškové ho zásobovali takovými dobrotami, jako byly jejich kvalitní klobásy, čabajky a další chuťovky. Komu by se to nelíbilo. Když se ale vracel po svém angažmá z tohoto města, vážil 85 kg.

Ladislav Škorpil vzpomíná a říká: „Když jsem trénoval u nás v Hradci, tak když jsme doma prohráli, šel jsem po zápase hned do své kanceláře, dal jsem si 1–2 piva a šel jsem domů. Někdy jsem se stavil ještě cestou v nějaké hospodě na jedno a na kus řeči. Dunajská Streda byla ale jiný kraj a jiný mrav. Protože se zápasy doma ve velké většině vyhrávaly, to pak přišla vždy na stadion cikánská cimbalová kapela a zůstala tam třeba až

Ladislav Škorpil 14. 8. 1991

do 1 hodiny ranní. Hrál se tam, tancovalo, zpívalo, něco dobrého popilo, pojedlo a za 14 dní se to opakovalo znovu. To byly časy.“

Dalším jeho oblíbeným trenérským působištem bylo město Liberec. Tam se mu jako trenérovi také moc dařilo a dostával to od fanoušků také patřičně najevo. V roce 2003, ve kterém právě probíhala prezidentská volba, byl Liberec doslova zaplaven potišťenými tričky s nápisem „Škorpil for prezident“. Fanouškové Slovanu je nosili po Liberci, ale hlavně na mistrovské zápasy a byla kolem toho velká show. Volby tenkrát vyhrál Václav Klaus, ale pro fotbalový Liberec a jeho trenéra to bylo velice příjemné osvětlení. Liberec je kulturní a sportovní město a Ladislav Škorpil se tam cítil vždy dobře, i když tak dobré čabajky, jako byly v Dunajské Středě, tam určitě neměli. Při jeho druhém návratu do Slovanu Liberec fanoušci roztáhli při prvním domácím zápase veliký plakát s nápisem „Láďo, vítáme tě zpět, rozzáří nám náš modrobílý svět“. Úžasné přivítání!

V Liberci byl a stále je majitelem klubu Josef Karl, který o Škorpilovi mluvil jako o nejlepším spolupracovníkovi, se kterým kdy pracoval. A také právě proto byl Ladislav zarážen do dvoraný slávy fotbalového klubu Slovan Liberec. I v Liberci proslul svými fotbalovými projevy

a hláškami a fanoušci na něho dodnes v dobrém vzpomínají. Když se hraje v Liberci nějaký zajímavý zápas, tak ho tam můžete vždy vidět jako diváka. Na město Liberec a fotbalový oddíl Slovan Liberec nedá ani po letech dopustit.

Jeho osoba a fotbalové úspěchy jsou po celé republice notoricky známé, a tak ani není nutné je všechny vyjmenovat. Na prvním místě je již zmíněný mistrovský titul Liberce v sezóně 2001/2002 a vítězství v Poháru ČMFS (1999/2000) také s Libercem. Dále ho zdobí ocenění od Fotbalového svazu „Cena Václava Jíry“ v roce 2008. Na úrovni 1. ligy odkoučoval tento úspěšný trenér 350 ligových zápasů. Těch úspěchů v jeho trenérské práci bylo hodně a zdobí ho i mezinárodní zápasy, např. pohár UEFA s Dunajskou Stredou a pohár mistrů s Libercem proti AC Milán s výsledky 0:1 a 2:1.

Za své mimořádné trenérské úspěchy vstoupil Ladislav Škorpil v roce 2020 do Sině slávy trenérské akademie. Před ním tuto poctu získali postupně od roku 2013 trenéři par excellence pánové Dušan Uhrin st., Karel Brückner, Josef Masopust, Jozef Jarabinský, Milan Máčala a Josef Pešák. Hradeckému trenérovi Škorpilovi byla tato cena předána v důstojném prostředí v pražské Lucerně. A jak je mu vlastní, celou Lucernu rozesmál při jedné otázce na svůj věk. Škorpil jim tam tenkrát z podia říkal: „Já jsem dnes už tak starý, že se můžu pochlubit tím, že jsem u nás v Hradci Králové trénoval dnes už důchodce Láďu Vízka.“ Za to sklídl veliký potlesk přítomných.

Angažoval se také politicky. Působil 24 let bez přerušení v hradeckém zastupitelstvu, 12 let v radě města a 8 let jako předseda sportovní komise.

Před mnoha lety mu jistý novinář položil otázku, co by dělal, kdyby se z něho nestal fotbalový trenér. Ladislav Škorpil mu na to ihned odpověděl: „Stal by se ze mě ředitel.“ Tak takový je Láďa Škorpil, velký Hradečák a člověk s velkým smyslem pro humor, který ho dovede rozdávat plnými hrstmi jak ve fotbalovém světě, tak i v civilním životě. ■

Slávek Trávníček

Odložil jsem hoblík a vzal do ruky scénář

☰ HYNEK ŠNAJDAR,
FOTO: ARCHIV JIŘÍHO KNIHY

V současné době působí v pěti pražských divadlech. Jeho talentu a umění si nedávno všimla Herecká asociace. Herec a loutkoherec Jiří Kniha se před nedávnem stal čerstvým držitelem Ceny Thálie. „Mojí hlavní ambicí je nevyhořet, mít stále herecky žánrovou pestrost a vědět, proč to dělám,“ prozradil hradecký rodák, který už má za sebou velké množství rozmanitých rolí. V útlém mládí ho mohli diváci spatřit i na scéně Klicperova divadla nebo Divadla Husa na provázku v Brně.

Hned na úvod se chci zastavit u vašeho bibliofilského příjmení. Přiznám se, že jsem se s ním dosud nesetkal. Pátral jste někdy po tom, jak k němu váš rod přišel?

Asi by bylo možné pátrat v matrikách, ale díky sociálním sítím mě kdysi dávno oslovil jistý Michal Kniha, s nímž jsem se setkal. Začali jsme spolu pátrat a zjistili, že někde u Strakonice žili další Knihové. Dnes si občas napíšeme a na úvod se oslovujeme Ahoj bratře Kniho. Kde se však vzalo toto příjmení, netuším. Mám jen takovou tezi, že při prvním sčítání lidu se dávala jména podle gruntů. Když ho někdo neměl, ale třeba jen nosil zapisovatel knihu, mohl být, i když to zní triviálně, takto pojmenován. Takže kromě předků v mé rodině jsou ještě další, kteří nesou stejné příjmení. Moc jich asi není, ale pár jich v republice určitě bude.

Na prknech Národního divadla jste nedávno převzal Cenu Thálie za roli v představení Pětkrát kolem svě-

ta pražského divadelního souboru Tygr v tísni. Čím konkrétně jste zaujal Hereckou asociaci? Jak to zdůvodnila?

Pokud si dobře vzpomínám, vyzdvihla to, že prostřednictvím loutek hraji velké množství rozmanitých postav, které dokážu v přesné zkratce barvitě odlišit a charakterizovat. I když se celý příběh točí kolem hlavní hrdinky, cestovatelky Barbory Markéty Eliášové, kterou ztvárňuje kolegyně Alžběta Nováková, asociace sdělila, že moji malá a velice různorodá hrdinová z mnoha koutů světa, jichž je devět, udržují tempo představení a dodávají mu dynamiku, lehkost a vtip.

Byl jste překvapen?

Určitě byl. Už před dvěma lety jsem byl nominovaný za alternativní divadlo, ale tehdy jsem to moc neřešil. Postupně mně ale docházelo, že Herecká asociace prošla nějakým vývojem. Dříve šly totiž ceny spíše do velkých divadel, ale teď se to u Cen

Thálie posunulo dál a je možné být nominován, nebo dokonce získat cenu i za alternativní nebo loutkové divadlo. Proto mě nyní Cena Thálie potěšila, ale beru to tak, že cena byla pro celý kolektiv divadelního souboru Tygr v tísni.

Jste nejen herec, ale také loutkoherec. Má to nějaký základ ve vašem rodišti v Hradci Králové?

Od zhruba čtrnácti let jsem docházel na „dramaťák“ do Divadla Jesličky Josefa Tejkla v Základní umělecké škole Střezina. Mojí kantorkou byla pedagožka literárně-dramatického oboru Ema Zámečnicková, která mě nadchla. Jednou za mnou přišel Jirka Jelínek z druhé party „dramaťáku“, která dělala svoje loutkové představení, a zeptal se mě, jestli bych do toho nešel s nimi. Plácli jsme si už na chodbě školy, zkusil to a tím vznikla forma netradičního loutkového divadla, kdy loutky mohly být z čehokoli, což bylo hodně drzé a alternativní. Vznikl tím základ budoucího hradeckého Divadla DNO.

Nedá mně to a musím se zeptat. Nebylo vám někdy nabízeno, abyste se stal trvalou součástí hradeckého Divadla Drak?

Nikdy jsem se vyloženě za loutkoherce nepovažoval, takže jsem o to ani neusiloval. Pro mě je důležitý nápad, a jestli ta forma bude loutková, nebo činoherní, je mně úplně jedno.

Vrat'me se ale do minulosti. Pokud vím, původně jste absolvoval na střední odborné škole obor truhlář. Jak se to stalo, že jste se od tohoto řemesla odklonil k herectví?

Ano, odložil jsem hoblík a místo něj vzal do ruky scénář. V době, kdy jsem šel na tento obor, nevěděl jsem přesně, co se sebou. Ze začátku mě truhlářina i bavila, ale později jsem zjistil, že zase tak zručný, jako mnozí ostatní kluci, nejsem. S kamarády jsem jen tak pro potěšení dělal Divadlo DNO, v té době jsem neměl žádné ambice se hraním živit. V sedmnácti letech mě ale divadlo bavilo čím dál tím více a to už jsem tušil, že truhlářina mě asi v budoucnu živit nebude.

Žádnou hereckou školu jste nevystudoval, přesto jste záhy hostoval v Klicperově divadle a poté byl dokonce v angažmá v brněnském Divadle Husa na provázku. Dalo by se to označit jako důkaz vašeho hereckého talentu?

V Klicperově divadle jsem zkoušel už někdy v sedmnácti letech. Tehdy mě oslovil divadelník

a pedagog Josef Tejkl z Divadla Jesličky, že potřebuju pro malou roli eléva. Moc dlouho jsem nepřemýšlel a rozhodl se, že to zkusím. Naplno jsem tam začal hostovat v roce 2004. Byly tam velké herecké osobnosti, pro mě poloboží, Ondra Malý, Pavla Tomicová, Simona Babčáková, Jirka Zapletal a další. V té době jsem samozřejmě hrál i s Divadlem DNO a na jednom festivalu nás viděl režisér Vladimír Morávek, který v té době působil v Klicperáku. Nabídl mně roli v představení Návštěva staré dámy, kde se jako hlavní postavy střídaly skvělé herečky Soňa Cervená a Pavla Tomicová. Byl jsem z toho úplně paf. Pak jsem ještě zaskakoval za Davida Steirgelwalda v Prodané nevěstě. Tehdy už Morávek mířil do Divadla Husa na provázku, kde se stal uměleckým šéfem. Nabídl mi, jestli bych tam nešel do angažmá. Jedna moje kamarádka tehdy říkala, že to není hozená rukavičce, ale boxerka, kterou musím zvednout. To jsem učinil a nastoupil tam v roce 2005. Kromě toho, že jsme s kamarádem Jirkou Jelínkem, který tam nastoupil také, hráli na malé scéně naše společné projekty, účinkoval jsem téměř ve všech představeních tohoto divadla. I když nemám hereckou vysokou školu, podle Morávka, který měl na mysli Janáčkovu akademii múzických umění v Brně, jsem ji účinkováním v Huse na provázku vystudoval za rok.

Byly tyto začátky vaší kariéry dobrou a inspirativní školou?

I když jsem v době působení v Klicperově divadle neměl žádné výrazné ambice, Husa na provázku už pro mě byla velká škola. S odstupem času si myslím, že to byla skvělá zkušenost, a věděl jsem, že divadlo je cesta, po které chci jít.

V současné době působíte v Praze v několika divadlech. Ve kterých?

Hrají v divadlech Na zábradlí, Tygr v tísni, Studio Rubín, Minor a Městských divadlech pražských.

Vypadá to, že vás baví pendlovat a měnit žánrová zaměření těchto scén.

Na tuto loď jsem před nějakým časem nastoupil a chci to tak mít. Díky tomu, že se zabývám různými a pestrými formami divadla, netrpím pocitem vyhoření.

V jednom rozhovoru jste řekl, že vás váš kamarád a kolega Jiří Vyborálek označil za škodiče mezi žánry. Jak to myslel?

V Redutě v Brně jsme zkoušeli s Danielou Špinar krásné představení Kabaret Kafka. Byla tam pasáž, kdy jsme všichni zpívali úryvek z filmu Kabaret, kde tedy každý měl svůj hlas. Já jsem byl hodně netrpělivý a vždycky skočil do partu toho druhého. Tehdy Jirka našťavaně řekl: Já nemůžu stát vedle Knihy, on je škodič mezi žánry. Tak vznikla tato hláška.

V čem vás mohou návštěvníci zmíněných divadel aktuálně vidět?

V Divadle Na zábradlí hrají v představení pro celou rodinu s názvem Europeana podle fantastické předlohy spisovatele Patrika Ouředníka. S dětmi školního věku mohou rodiče zajít také do Divadla Minor na představení o vnitřní svobodě Tramtárie. Dále bych chtěl diváky pozvat do A studia Rubín na představení se sociální tematikou Jenom matky vědí, o čem ten život je, které osloví ženy i muže, ale doporučuji ho především párům.

Kromě divadla také natáčíte. Lze vás vidět ve filmech i seriálech. Jako raper Mário Doubek vystupujete například v nekonečném seriálu Ulice. Jak byste tuto figuru popsal?

Kamarád, který chodí na filmy i do divadel a má přehled, je dost kritický. Jednou se na jeden díl tohoto seriálu podíval a poté mě v té roli označil za sympatického týďta. Moje žena zase řekla, že mě budou mít rády maminky.

Baví vás ta seriálová nekonečnost?

Vlastně je mi to skoro jedno, prostě to považuju za práci. Ten pocit, že děláte něco, co má nějakou kontinuitu, tam vlastně není. Je to takové instantnější, i když moje postava v tomto seriálu se posunula, už trochu zmoudřela.

Může to být ale cesta k tomu, abyste se více dostal do povědomí veřejnosti?

Samozřejmě může, ale hrozí to jistou škatulkou, kam vás mohou diváci zařadit. Dříve jsem z toho měl trochu strach, ale dnes už si to nepřipouštím. V tom seriálu ale nejsem každý den a ani nejsem hlavní postavou, takže mi to moc nehrozí.

Sledujete televizní seriály?

Vlastně ne, spíše se doma díváme na filmy, které nám jsou něčím blízké.

Čím je pro vás herectví, čeho byste chtěl v této oblasti dosáhnout?

Mojí hlavní ambicí je nevyhořet, mít stále herecky žánrovou pestrost a vědět, proč to dělám. Dalším mým cílem je spolupracovat s lidmi, s nimiž si sedneme, a zpracovávat témata, která nás spojují. To je pro mě podstatné. Chci dělat živé divadlo, v němž se dá skloubit úplně všechno a dobře to do sebe zapadne.

Jste hradecký rodák. Jaký máte vztah k tomuto městu? Vracíte se tam pravidelně?

Nemůžu o sobě říci, že jsem patriot, to slovo mi přijde moc silné. Hradec mám ale samozřejmě rád, protože jsem tam vyrůstal a ta stopa tam stále je. Mám tam rodinu, baví mě se tam vracet, i když to není zase tak často. Naposledy jsme tam byli v létě, a když se to podaří, vyrazíme s rodinou do Hradce na Vánoce. ■

NA VĚTVI

Prosinec Na Větví

2. 12.

Rozsvícení vánočního stromu v 16:00

5. 12.

Mikuláš, čert a anděl v 16:00

17. 12.

Vánoční sbor – ZŠ Úprkova v 16:00

Otevírací doba v období Vánoc

24. 12. 9-16:00

28. 12. 9-19:00

25. 12. Zavřeno

29. 12. 9-19:00

26. 12. 9-19:00

30. 12. 9-19:00

27. 12. 9-19:00

31. 12. 9-19:00

Otevřeno každý den od 9 do 19 hodin.

www.parknavetvi.cz

✉ info@parknavetvi.cz

☎ 602 385 881

PLYŠOVÉ HRAČKY

Každá hračka má své kouzlo, dospělého vrací do dětství

Jako konzervátorka strávila celou svou profesní dráhu v Muzeu východních Čech Hradec Králové. Tam se nyní Věra Dvořáčková z nedalekých Smiřic vrátila zpět nikoli ve svém oboru, ale jako sběratelka rozmanitých hraček. V krásných prostorách lapidária této muzejní instituce má totiž velkou, kouzelnou a divácky velmi přitažlivou výstavu nazvanou Kouzlo hraček. „Sbírám hračky, které mě něčím zaujmou, je to taková všeohochut“, řekla sběratelka v rozhovoru pro Salonky.

☛ HYNEK ŠNAJDAR, FOTO: ARCHIV VĚRY DVOŘÁČKOVÉ

Pamatujete si, s čím jste si jako dítě nejraději hrála? Co vám z té doby uvízlo v paměti?

Na aktuální výstavě v Muzeu východních Čech je vystavená panenka se zrzavými vlasy a krásnými žlutými šaty, kterou jsem dostala v pěti letech. Tehdy jsem přemýšlela, jak se bude jmenovat. Na vesnici, odkud pocházím, k sousedům jezdila návštěva s holčičkou, která měla zrzavé vlasy a jmenovala se Bohunka, takže moje panenka se jmenuje Bohunka a hrála jsem si s ní moc ráda. Kromě toho jsem měla dřevěnou sedačku, plyšového medvídka a oslíka.

Snažili se vás rodiče hračkami zásobovat?

V době mého dětství jsme tolik hraček, jako jich mají dnešní děti, neměli. Čas jsme trávili spíše venku, věnovali se různým hrám a občas jsme do toho zapojovali i hračky. Pamatuji si také na pískacího kocoura světoznámé české návrhářky hraček Libuše Niklové, s nímž jsme si hrály s kamarádkou u ní v pokojíčku. Hračky většinou nosil Ježíšek, což byla vždycky jistota, že nějakou dostanu.

Vzpomínáte si na ten klíčový okamžik, který vás přivedl k jejich sbírání? Kdy to bylo?

Původně jsem sběratelkou vánočních ozdob a loni jsem v muzeu měla jejich výstavu. Tenkrát jsem se rozhodla, že její součástí budou ozdobené vánoční stromečky, pod nimiž jako dárky nesmí chybět hračky. Protože máme tři děti, hraček jsme doma vždy měli poměrně hodně. K věcem máme vztah a nejsme schopni se jich zbavit. Byl to tedy rodinný základ mé sbírky, která začala vznikat před zhruba čtyřmi lety. Původním povoláním jsem muzejní konzervátorka, jsem tedy schopná je opravit a zachovat jejich původní podobu.

Přejeme Vám

klid, pohodu a dobrou náladu na každý den

a nejen o Vánocích.

Sbíráte všechny typy hraček, nebo se zaměřujete na něco konkrétního?

Existují například sběratelé historických panenek nebo třeba dětských pokojíčků. To ale není můj případ, nejsem taková typická sběratelka, která se zaměřuje jen na jeden typ hraček. Sbíráám hračky, které mě něčím zaujmou, je to taková všehochoť.

V současné době máte výstavu v Muzeu východních Čech v Hradci Králové. Jak rozsáhlá je vaše sbírka a co všechno mohou návštěvníci vidět?

Sbírka je velmi rozsáhlá a nedokážu přesně říci, kolik hraček obsahuje. Moje aktuální výstava v muzeu je výběrem z této sbírky a je rozdělena do dvou částí. V jedné jsou plyšové hračky, loutková divadla, kočárky, panenky, pokojíčky, vláčky, stavebnice, kostky a houpací koně. Druhá polovina je rozdělena podle materiálu. Obsahuje kovové, plastové a dřevěné hračky. Na výstavě lze vidět známou kovovou stavebnici Merkur nebo auta, bagry, pásáky a natahovací mechanické hračky. Plastové hračky zastupuje stavebnice Seva, ale také ve své době velmi oblíbení Igráčci, což jsou malé plastové figurky, či legendární barevná céčka. Výstava je doplněná rozměrnějšími černobílými fotografiemi dětí s hračkami v ruce, na jedné z nich jsem i já s dortem v době, když jsem právě měla jeden rok.

Pro takové množství je potřeba mít dostatek prostoru. Kde je skladujete?

Hračky skladuji na třech místech. V bytě, v němž bydlím, v baráčku po mamince a máme také ještě chalupu. Skladovací prostory tedy jsou, ale řekla bych, že už nastal stop stav. Mým přáním je, aby vánoční ozdoby z mé sbírky, které dlouhá léta sbírám, se staly součástí stálé expozice v místě, kde se vyráběly.

Která hračka z vaší sbírky je nejstarší?

K mapování této historie se teprve chystám, vím, že to chybí a doplnit to musím. Zatím pro mě sbírání hraček bylo více pocitovou záležitostí. Co se mi líbilo, to jsem do sbírky zahrnu.

Dobře, ale můžete alespoň prozradit, která je vám nejbližší?

Ke všem hračkám v mé sbírce mám velmi blízký vztah. Asi nejbližší mi ale bude právě už zmíněná panenka Bohunka a také eskymáček, kterého jsem dostala od tety v Žacléři, když se tam konal Hornický den. Vozila jsem ho na dřevěné sedačce rovněž vystavené v hradeckém muzeu.

Kde k nim přicházíte?

Musím se v této souvislosti podělit o vtipný zážitek. Na jedné z nich byla k mání plyšová liška, ale neměla oči. Pán, který tam prodával, mi radil, abych k vytvoření očí použila nějaké perličky nebo knoflíčky. To jsem odmítla, plyšové hračky měly totiž původně skleněné oči. Protože jsem ale bez lišky nemohla odejít, nakonec jsem si ji koupila. Teprve doma, když jsem si nasadila brýle, jsem zjistila, že liška spí a zavřené oči byly znázorněné obloučky. Takže jsem si koupila spící lišku.

Aktuální výstava v muzeu má název Kouzlo hraček. V čem ho spatřujete?

Podle mě má každá hračka své kouzlo, které děti osloví a něčím nadchne.

Expozice určitě potěší nejen děti, ale i dospělé.

Ano, zcela jistě je to dobrá cesta, jak při této příležitosti dospělí alespoň na chvíli rádi zavzpomínají na své dětství. Viděla jsem to při vernisáži mé výstavy, kde každý druhý s nadšením ukazoval na nějakou hračku a ostatním říkal, že ji měl také. Je velmi hezké, když vidíte rozzářené oči dospělých, kteří se vracejí do dávné minulosti. To je vlastně i smysl výstavy, kterou provází tato neopakovatelná atmosféra. Vidím to i sama na sobě. Čím jsem starší, tím častěji se vracím do dětství, například, že si z té doby prohlížím fotografie. Musím říci, že mě ten návrat do dětství nabíjí.

Co je podle vás hlavním smyslem hraček a do jaké míry obohacují dětský svět?

Děti by se s nimi měly naučit hrát, může jim to rozšířit fantazii. V souvislosti s hračkami máme doma takový zvyk, že naše děti, když dostaly pod vánoční stromček nějakou hračku, vyfotily se s ní, aby se po letech mohly prostřednictvím toho snímku vrátit zpět do dětství. Myslím si, že k dětství kromě hraček patří také knížky. Je dobré, když rodiče dětem čtou pohádky, určitě to potomky obohacuje. Na výstavě je také nejoblíbenější knížka mého dětství Na tom našem dvorečku. Ta se mi vryla do paměti a měla jsem ji velmi ráda.

Mají hračky budoucnost?

Pokud ji nebudou mít, aspoň budou k vidění v muzeích a tím bude zachována i doba, kdy si s nimi ještě děti hrály. Myslím si ale, že se věci v životě stále vracejí, a možná právě i hračky se jednou, alespoň částečně, do dětského světa opět vrátí. Záleží také na rodičích, zda děti k hračkám povedou. ■

CHTĚLI JSTE TY NEJLEPŠÍ?**DOSTANETE TY NEJLEPŠÍ!**

Chcete se stát „world class“ performerem? Ještě zbývají místa v unikátní australsko-české cirkusové škole CZirkidz Trutnov! Primárně je určena dětem a mládeži od 4 do 19 let, odmítnuti ale nebudou ani starší zájemci. Připravujeme i víkendové workshopy pro zájemce z celého Česka i Evropy.

Pište na: kynclova@uffo.cz

Více informací: www.uffo.cz

UČME SE OD NEJLEPŠÍCH!

Ve škole budou učit akrobaté z Austrálie, kteří jsou světovou špičkou. Není nutné bát se jazykové bariéry. První blok odstartuje už v lednu 2024.

Už si nemyslím, že spasím svět, moje práce mě ale baví

V říjnu letošního roku převzal při slavnostním večeru ve filharmonii od vedení Královéhradeckého kraje Cenu sociálních služeb v kategorii Osobnost v sociálních službách. Terénní pracovník hradecké charity Petr Macl už více než čtvrt století pracuje s lidmi bez domova. „Není to vždy jednoduché. Před lety mě dohnal i syndrom vyhoření. Od té doby už si nemyslím, že jsem ten, kdo spasí svět. Moje práce mě ale přesto pořád baví a je příjemné, když vám někdo řekne, že to má smysl,“ říká v rozhovoru pro Salonky Petr Macl.

☛ TOMÁŠ KULHÁNEK, FOTO: ARCHIV PETRA MACLA

Co pro vás znamená krajské ocenění Osobnost v sociálních službách?

O mně se ví, že na společenské akce tohoto typu moc nejsem. Pan radní Fink, který mě na cenu navrhl, se mi dokonce omlouval za to, že mě takto trápí. Samozřejmě je ale příjemné, když vám někdo řekne, že vaše práce má smysl. To se mi zase tak často nestává. Důležité je ale také říct, že ta práce s klienty není jenom o mně. Jako terénní pracovník jsem jenom jedním kolečkem toho soukolí. Je to týmová práce všech lidí z charity, zdravotníků, dárců, kteří nám pro klienty dávají peřiny, matrace nebo oblečení, a vlastně i státu, který do sociálních služeb dává peníze.

Co je náplní práce terénního sociálního pracovníka hradecké charity?

Naši klienti jsou lidé, kteří bydlí na různých místech v Hradci třeba ve stanech, v lesících nebo ve squatech. Ačkoliv někteří z nich dochází do azylového domu, nepřespávají tam. My za nimi tedy jezdíme do míst, kde mají své zázemí. Obecně se dá říct, že se všem klientům snažíme nabízet věci, které mohou zlepšit kvalitu jejich života. Musí s tím ale souhlasit a přát si to. Některé kontaktujeme pravidelně, zároveň ale stále hledáme i nové klienty, kteří se ocitli na ulici nově. Když to jde, snažíme se takové lidi nalákat do azylového domu dříve, než si na život venku zvyknou. Většinou je to tak, že čím déle přespáváte venku, tím menší máte chuť jít spát do nějakého zařízení, kde je dalších sto lidí.

Jak dlouho už se téhle práci věnujete?

Když jsem před 27 lety přišel do charity, dělal jsem nejdřív takového vrátného v azylovém domě. Začátky byly zajímavé. Tu práci s lidmi bez domova vlastně nikdo neznal, protože za minulého režimu

nic takového nebylo. Všichni jsme se museli postupně učit. A přiznám se, že pro mě to byl docela šok, protože dříve jsem pracoval v Divadle Drak a tam jsem byl zvyklý, že nám lidé neustále tleskali. Terénního pracovníka dělám posledních asi 20 let.

Dokáže vás po takové době ještě něco překvapit?

V poslední době mě překvapuje třeba to, jak se začíná proměňovat klientela azylového domu. Pří-

bývá tam stále více nemocných lidí. Z velké části jde o psychické nemoci. Jedná se o různé poruchy osobnosti, těžké schizofrenie nebo maniodepresivní psychózy. Je to průšvih, protože ten systém na to není stavěný. Takoví lidé nejsou schopní ani chápat zavedená pravidla a sankce. Problém je ale i s fyzicky nemocnými, kteří se nejsou schopní o sebe úplně postarat. Těch zařízení, která by takové lidi mohla přijmout, je strašně málo a na přijetí se čeká měsíce. Takže mnohdy také skončí na delší čas u nás v azylovém domě.

A překvapí vás něco i přímo při práci v terénu?

Svým způsobem bych řekl, že to máme v terénu trochu jednodušší. Byť se zase určitě více setkáváme s takovými těmi velmi zanedbanými lidmi. Představte si svrab, červy, vši. O takové lidi se snažíme kompletně postarat. To znamená hygiena, převlečení, masti. Když ti lidé nemají zdravotní pojištění, v nemocnici je ošetří pouze v případě, že jim jde o život. Takže je ošetřujeme my. Nově nám v tom pomáhají také studenti z lékařské fakulty. Od září letošního roku v Hradci funguje projekt Medicí na ulici. Chodí s námi do terénu a v rámci svých možností naše klienty ošetřují.

Co vám dokáže při vaší práci udělat radost?

Například pořádáme ples bez fraku, kdy se velké množství našich klientů vystrojí, jak nejlépe můžou, a přijdou si zatancovat a pobavit se. Říkám o tom, že je to takové krasosmutné. Podobně jako třeba Vánoce v azylovém domě. Probíhá to v takové zvláštní, ale vznešené atmosféře. V ten moment, kdy klienti tancují nebo zpívají u táboráku, si uvědomíte, že oni možná jen neměli tolik štěstí jako vy. Člověk se pak ptá sám sebe, zda by dokázal zvládnout těžké chvíle, kdyby neměl podporu svých blízkých. A často si odpovím, že bych dost možná dopadl stejně jako ti, kterým teď pomáhám.

Věřnost bezdomovce nejčastěji potká, když vás zastaví na ulici s prosbou o peníze. Má smysl jim nějaké drobné dát, nebo tím jen podpoříte nákup levného alkoholu?

Spousta lidí nějaké drobné lidem bez domova dává. I když si myslím, že si ani nedělají iluze o tom, jak ty peníze bezdomovci využijí. Je to ale individuální, zdaleka ne všichni lidé na ulici jsou alkoholici. Ze strany těch bezdomovců je to žebrání svým způsobem jako prodej hrnců. Ti lidé prodávají svoje bezdomovectví. Prodávají svoji situaci, aby získali nějaké prostředky.

Co je pro vás v tom každodenním kontaktu s lidmi bez domova nejtěžší?

Ono to hodně záleží na tom, jak jsem v pohodě sám se sebou. Když jsem v pohodě, reaguju lépe i na krizové situace. Před devíti lety jsem měl syndrom vyhoření, což je věc, která pracovníky v sociálních službách občas postihuje. Tam mi docvaklo několik věcí, které jsem dělal blbě. Dříve jsem měl pocit viny, když jsem měl někomu říct ne. Musíte se to ale naučit, protože jinak vás klienti roztrhají. Chodil jsem na psychoterapie a dal jsem se dohromady. Zároveň jsem od té doby dostal do terénu kolegu. A svým způsobem se od něj pořád učím. On je trpělivý, laskavý a zároveň má jasné hranice. S klienty musíte hrát upřímnou hru. A je fakt, že když jste na ty situace dva, je to jednodušší a bezpečnější. Pamatuji si, že na mě klient třeba vytáhl sekeru.

Jsou v Hradci i lidé bez domova, kteří přespávají venku a odmítají od vás jakoukoliv pomoc?

Ano, ale je jich opravdu jenom pár. Nejsou na nás ale zlí, slušně nás odmítnou. Naprostá většina se s námi baví. My jsme takový šplhouni, protože občas jim přivezeme třeba jídlo nebo pití.

Nepřemýšlel jste někdy o tom, že byste změnil profesí? Že je toho na vás už prostě moc...

V tu chvíli, kdy jsem měl syndrom vyhoření, jsem měl pocit, že už v životě nemůžu do té práce jít. Díky panu doktorovi Hrubešovi a jeho psychoterapiím jsem se ale dokázal po třech měsících vrátit zpátky do práce. A tím, že mám k sobě od té doby kolegu, už ani nemůžu tolik šilet a hrát si na Ježíše. Ta zkušenost mě uzemnila, už si rozhodně nemyslím, že jsem ten, kdo spasí svět. Moje práce mě ale přes to všechno pořád baví.

Po těch letech vás už musí hradečtí bezdomovci velmi dobře znát, že?

Ano, znají mě. S některými si dokonce i tykám, byť to prý není odborně úplně košer. Jeden z mých klientů se mnou dokonce vyrůstal v jedné ulici, hráli jsme si spolu jako děti. V takovém případě by bylo takové trapné, kdybychom si vykali.

Máte představu, kolik lidí v Hradci bude zimu trávit bez domova?

Jsou to určitě stovky lidí. Podstatná část z nich ale využívá služby azylového domu. My máme na starost zhruba 80 klientů, kteří ale zůstávají venku i během zimy. Někteří lidé mají ke společnému ubytování vyložené odpor.

Ve společnosti je zažitá představa, že bezdomovci, kteří nechodí do azylového domu, do něj nechodí proto, že pijí alkohol. Je to tak doopravdy?

My máme v azylovém domě toleranci půl promile. V zimě se toleruje i víc, pokud se ti lidé chovají slušně. Takže i do azylového domu pravidelně dochází lidé, kteří alkohol pijí. V žádném případě není alkohol jediný důvod, proč někdo nevyužívá služeb azylového domu. Po letech na ulici už nejste stejný člověk jako dřív. Někdo opravdu nechce spát s tolika dalšími lidmi pod jednou střechou a je zvyklý na své prostředí. Dalším aspektem jsou různé psychické nemoci.

Jak se za to čtvrtstoletí problém bezdomovectví změnil? A proč se ho vlastně nedaří účinně řešit?

To je možná otázka spíš na nějakého sociologa. Je to problém v celé České republice. Asi se to odvíjí od sociální politiky a toho, jaká je dostupnost bydlení. Z mého pohledu je šilené, co se stalo z těch úplně obyčejných ubytoven. Máte tam jenom postel, na pokoji další dva spolubydlící a zaplatíte za to sedm tisíc měsíčně. Spousta lidí si to nemůže dovolit. Kolikrát jsou ti lidé radši venku. Na statistikách vidíme, že rok co rok počet lidí bez domova přibývá. Je to stejné ve všech velkých českých městech.

Před několika lety pořádala hradecká charita několik iglů pro bezdomovce. Ujalo se to mezi bezdomovci?

Neujalo. Kdyby byly opravdu tuhé zimy, asi by ti lidé iglů pro svou záchranu využili. Několik klientů nám to vrátilo s tím, že v tom mají klaustrofobii. Jak je to nízké, ležíte v tom v podstatě zavřený jako v rakvi. Ti lidé jsou většinou zvyklí bydlet ve stanech, kde se mohou posadit, číst si. V tom iglů to nejde a psychicky jim to nedělá dobře.

Už třetím rokem funguje Hradecká leženka, pomocí které můžete člověku bez domova předplatit nocleh v azylovém domě. Jak je ten projekt úspěšný?

Myslím, že úspěšný je. Když se k nám jako terénním pracovníkům nějaké nocleženky dostanou, rozdáváme je pak lidem, o kterých víme, že jsou bez peněz a nemají jinou možnost.

Co říkáte na zprávu, že by se měl bourat takzvaný Holubí dům u vlakového nádraží, ve kterém přespávají někteří bezdomovci?

Uvidíme, co to v té komunitě způsobí. Jisté je, že ti lidé z lokality u nádraží jen tak nezmizí. Oni už například vědí, že před kostelem na Náměstí 28. října rozdávají dobrovolníci každý den polév-

ku. A u nádraží mají také větší šanci něco vyžebrot. Řekl bych, že bezdomovci právě v této lokalitě mají často velké problémy s pitím, jsou zdevastovaní. Na to, co se stane, až skončí Holubí dům, jsem sám zvědavý. Asi budou více chodit do Auparku, Atria nebo na terminál, kde s nimi zase bude bojovat ochranka. A když se ti lidé válí před nádražím, není to důstojné. Myslím si, že by výhledově mohla být u nádraží nějaká temperovaná místnost, kde by lidé mohli přečkávat mrazivé noci. V Německu je to běžné. Odstranilo by to spoustu problémů.

Když ještě zůstaneme u Holubího domu, kdo se tam vlastně pohybuje? Jsou to hlavně bezdomovci?

Zdáleka to nejsou jenom bezdomovci. Ti by ani nezvládli vypít všechny ty lahve, které se tam válí. Chodí tam na mejdany mládež. Zažil jsem tam i mladé páry, co tam chodí randit. Jsou tam také drogově závislí lidé. Ale je pravda, že i my tam máme dost klientů. Úplně nahoře máme i klienty, kteří to tam mají celkem hezky udělané a každý den chodí do práce. Z nějakých důvodů ale nechťejí chodit k nám do azylového domu a nemají dost peněz na ubytovnu. A v Holubím domě už si prostě zvykli. Přitom zejména v létě je to opravdu hrozné místo. Strašně to tam páchne, jsou tam krysy, větší na lidi tam má svrab a vši. V zimě to také není žádné terno. Tím, že tam už nejsou prakticky žádná okna, tam bývá opravdu velká zima. Několik lidí k nám přišlo z Holubího domu s omrzlinami.

Máte představu, kolik bezdomovců v Hradci zimu nepřežije?

Nedělám si statistiky, ale myslím si, že každý rok jeden až dva bezdomovci během zimy zemřou. ■

Darujte dětem úsměv

25. ROČNÍK
charitativního projektu **Hitrádia Černá Hora**

Navštivte nás od 1. do 17. 12. 2023
v **OC FUTURUM HRADEC KRÁLOVÉ**

Futurum

HITRÁDIO
ČERNÁ HORA

**STAVBYVEDOUČÍ
ROZPOČTÁŘ
DĚLNÍK**

VELKAPARTA.CZ